

Сергій О. Гайдай*

РЕГУЛЯТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Страховий ринок є важливою складовою фінансової системи держави, оскільки забезпечує управління ризиками, захист майнових інтересів економічних суб'єктів та сприяє перерозподілу фінансових ресурсів. В умовах воєнних викликів, макроекономічної нестабільності та активної цифровізації особливого значення набуває забезпечення належного рівня його безпеки. Поширення цифрових технологій, розвиток InsurTech-рішень, використання штучного інтелекту, цифрових платформ та хмарних сервісів створюють нові можливості для розвитку страхування, але водночас формують додаткові ризики для учасників ринку.

У статті досліджено регулятивні інструменти забезпечення безпеки страхового ринку України в умовах цифровізації. Систематизовано основні загрози його функціонуванню та встановлено, що на фінансову безпеку страхового ринку впливають макроекономічні, воєнно-політичні, фінансові, інституційно-регуляторні, операційні, репутаційні, цифрові та кібернетичні ризики. Узагальнено підходи до класифікації регулятивних методів та виокремлено основні інструменти забезпечення безпеки страхового ринку.

Проаналізовано сучасну систему вимог до платоспроможності та інвестиційної діяльності страховиків і встановлено її відповідність ризик-орієнтованому підходу до регулювання. Обґрунтовано, що поряд із традиційними вимогами до капіталу, активів і страхових резервів дедалі більшого значення набувають питання цифрової стійкості, кібербезпеки та контролю за використанням сучасних цифрових технологій. Визначено, що цифровізація має подвійний вплив на безпеку страхового ринку, поєднуючи переваги підвищення ефективності управління ризиками з появою нових загроз, пов'язаних із кібератаками, витоками даних, цифровим шахрайством та технологічними збоями. Обґрунтовано доцільність інтеграції механізмів управління цифровими ризиками до системи страхового нагляду.

Ключові слова: страховий ринок; фінансова безпека; безпека страхового ринку; цифровізація; регулятивні інструменти; методи регулювання.

Рис. 1. Табл. 1. Літ. 15.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-299-552-563

ORCID ID: 0009-0005-9562-9139

Serhii Haidai

REGULATORY INSTRUMENTS OF INSURANCE MARKET SECURITY IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

The insurance market is an important component of the state's financial system, as it provides risk management, protects the property interests of economic entities, and facilitates the redistribution of financial resources. In the context of wartime challenges, macroeconomic instability, and rapid digitalization, ensuring an adequate level of insurance market security has become particularly important. The spread of digital technologies, the development of InsurTech solutions, and the use of artificial intelligence, digital platforms, and cloud services create new opportunities for the development of insurance while simultaneously generating additional risks for market participants.

The article examines regulatory instruments for ensuring the security of the Ukrainian insurance market in the context of digitalization. The main threats to its functioning are systematized,

* State Research Institute for Informatization and Economic Modeling. Ukraine.

and it is established that the financial security of the insurance market is affected by macroeconomic, military-political, financial, institutional-regulatory, operational, reputational, digital, and cyber risks. Approaches to the classification of regulatory methods are generalized, and the main instruments for ensuring insurance market security are identified.

The study analyzes the current system of solvency and investment activity requirements for insurers and confirms its compliance with the risk-based regulatory approach. It is substantiated that, alongside traditional requirements related to capital adequacy, asset quality, and insurance reserves, increasing attention should be paid to digital resilience, cybersecurity, and control over the use of modern digital technologies. It is determined that digitalization has a dual impact on insurance market security, combining the benefits of improved risk management efficiency with the emergence of new threats associated with cyberattacks, data breaches, digital fraud, and technological failures. The expediency of integrating digital risk management mechanisms into the insurance supervisory framework is substantiated.

Keywords: insurance market; financial security; insurance market security; digitalization; regulatory instruments; regulatory methods.

Peer-reviewed, approved and placed: 22.05.2026

Постановка проблеми. Страховий ринок належить до найбільш чутливих сегментів фінансової системи, оскільки його функціонування пов'язане з акумулюванням значних фінансових ресурсів, управлінням ризиками та виконанням зобов'язань перед страхувальниками. Особливої актуальності ця проблематика набуває з огляду на те, що порушення фінансової безпеки окремих сегментів фінансового ринку здатне спричинити системні потрясіння внаслідок тісних взаємозв'язків між його учасниками.

На рівень безпеки страхового ринку суттєво впливає економічне середовище, в якому він функціонує. Для України це питання є особливо актуальним в умовах воєнних викликів, макроекономічної нестабільності та необхідності підтримання фінансової стійкості учасників ринку. Важливу роль у вирішенні цих завдань відіграють регулятивні інструменти держави, спрямовані на забезпечення платоспроможності страховиків, формування страхових резервів, дотримання вимог до структури активів та обмеження надмірних ризиків.

Водночас активна цифровізація страхового ринку створює як нові можливості для його розвитку, так і додаткові загрози, пов'язані з кіберризиками, захистом даних та трансформацією механізмів нагляду. За таких умов особливої актуальності набуває дослідження регулятивних інструментів забезпечення безпеки страхового ринку та обґрунтування напрямів їх удосконалення з урахуванням сучасних цифрових трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення безпеки страхового ринку активно досліджуються як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. Теоретичні засади фінансової безпеки страхового ринку розкрито у праці Л. Богріновцевої, О. Бондарук та О. Ключки, які розглядають її як складову фінансової безпеки держави [4]. Н. Ситник та М. Михайлюк досліджують вплив воєнних ризиків, макроекономічної нестабільності та зовнішніх загроз на функціонування страхового ринку України [2]. І. Грегорашук акцентує увагу на взаємозв'язку платоспроможності, фінансової надійності та стійкості страхових компаній як основи їх безпечного розвитку [6].

У сучасних дослідженнях дедалі більша увага приділяється впливу цифровізації на функціонування страхового ринку. Н. Кондрацька, О. Котик та О. Заячківська обґрунтовують доцільність включення цифрової трансформації до системи забезпечення фінансової безпеки страхового ринку [13]. М. Дацюк-Томчук та О. Борисюк досліджують вплив технологій штучного інтелекту на фінанси та безпеку страхових компаній [14]. Зарубіжні дослідники А. Браун та Р. Ліа розглядають цифрові технології як важливий чинник трансформації страхового ринку, підкреслюючи необхідність адаптації регуляторних механізмів до розвитку InsurTech-рішень [15]. Водночас Міжнародна асоціація органів страхового нагляду (IAIS) формує сучасні міжнародні стандарти ризик-орієнтованого регулювання та нагляду за страховою діяльністю [3].

Попри значний науковий доробок у сфері фінансової безпеки страхового ринку, питання удосконалення регулятивних інструментів забезпечення його безпеки в умовах цифровізації, зокрема з урахуванням поширення InsurTech-рішень, цифрових платформ та технологій штучного інтелекту, потребують подальшого наукового опрацювання.

Метою статті є дослідження регулятивних інструментів забезпечення безпеки страхового ринку в умовах цифровізації та обґрунтування напрямів їх удосконалення з урахуванням сучасних цифрових ризиків і трансформацій.

Основні результати дослідження. Фінансова система України являє собою самостійну сферу економічних відносин, що характеризується специфічними механізмами функціонування, розвиненим інструментарієм, технологіями та фінансовими ресурсами, які забезпечують перерозподіл капіталу й задоволення потреб реального сектору економіки. Втім не завжди вдається через канали фінансової системи задовольнити усі запити реального сектору. Цей парадокс відсутності чіткого взаємозв'язку між фінансовим та реальним сектором породжує додаткові загрози фінансовій безпеці, як країни, так і фінансового ринку. Сучасна наукова думка розглядає фінансову безпеку складовим елементом економічної безпеки країни. Так само безпека страхового ринку – важливий елемент безпеки фінансового ринку. В загальному фінансова безпека розглядається як стан належної захищеності економічного суб'єкта, а більш вузьке трактування зводиться до ідентифікації раціонального використання ресурсів економічним суб'єктом і сукупність процесів досягнення гармонізації та стабільності динамічних систем [1].

Страховий ринок є важливим елементом системи забезпечення фінансової безпеки на макро-, мезо- та мікрорівнях. За допомогою страхування створюється економічний і інституційний механізми управління ризиками та перерозподілом фінансових ресурсів для економіки. Зважаючи на це, від ефективності діяльності учасників ринку страхових послуг залежить можливість страховиків мінімізувати власні ризики та збільшувати свою стійкість до різноманітних зовнішніх та внутрішніх загроз. Підходи науковців до систематизації загроз безпеці страхового ринку не є однотайними, одні розглядають їх більш вузько, інші до їх переліку відносять весь спектр середовища, що впливає на діяльність страхових компаній. На сьгоднішньому етапі розвитку на страховому ринку виникають, як

внутрішні, так й зовнішні ризики. Внутрішні пов'язані з менеджментом в межах страхових компаній, зовнішні – визначають стан економічного середовища [2, с.170]. Усі ризики, що потенційно можуть впливати, або впливають вже на фінансову стійкість страховиків, систематизовано в таблиці (табл. 1).

Таблиця 1. Основні загрози фінансовій безпеці страхового ринку України в умовах цифровізації (станом на 2026 рік), складено автором

Група загроз	Основні ризики
Макроекономічні	Інфляція страхових збитків внаслідок зростання вартості автозапчастин, медикаментів та будівельних матеріалів; девальваційні ризики; скорочення платоспроможного попиту на страхові послуги внаслідок зниження реальних доходів населення та уповільнення економічної активності; зростання вартості ведення страхового бізнесу.
Воєнно-політичні	Кумуляція воєнних ризиків та можливість масового настання страхових випадків; руйнування застрахованого майна внаслідок бойових дій; обмежені можливості страхування воєнних ризиків; ускладнення доступу до міжнародного перестраховання; погіршення інвестиційного клімату.
Фінансові	Недостатність якісних фінансових інструментів для розміщення страхових резервів; ризик неліквідності окремих активів; концентрація страхових резервів у державних цінних паперах; процентний ризик; ризик недотримання нормативів платоспроможності та достатності капіталу.
Інституційно-регуляторні	Ризик невідповідності страховиків підвищеним вимогам до капіталу, платоспроможності та системи управління ризиками; складність адаптації до європейських регуляторних стандартів; недоліки корпоративного управління; регуляторні прогалини щодо нових цифрових страхових продуктів та технологій.
Цифрові та кібернетичні	Кібератаки на інформаційні системи страховиків; витік персональних даних клієнтів; залежність від хмарних сервісів та цифрової інфраструктури; технологічні збої в роботі електронних платформ; цифрове шахрайство; ризики використання штучного інтелекту в процесах андеррайтингу та врегулювання збитків; алгоритмічна непрозорість прийняття рішень.
Операційні	Недосконалість систем внутрішнього контролю; помилки персоналу; кадровий дефіцит актуаріїв, андеррайтерів та IT-фахівців; неналежне управління страховими ризиками; помилки автоматизованих систем обробки даних та оцінювання ризиків.
Репутаційні	Зниження довіри до страховиків через затримки страхових виплат; поширення негативної інформації у цифровому середовищі; порушення прав споживачів страхових послуг; непрозорість діяльності окремих учасників ринку; зниження рівня довіри до інституту страхування загалом.

Фінансова безпека страхового ринку України формується під впливом комплексу взаємопов'язаних загроз, які охоплюють макроекономічну, фінансову, інституційну, технологічну та операційну складові його

функціонування. При цьому сучасний етап розвитку страхового ринку характеризується не лише збереженням традиційних ризиків, пов'язаних із платоспроможністю страховиків, якістю активів та достатністю страхових резервів, а й появою нових викликів, зумовлених цифровою трансформацією фінансового сектору та тривалим впливом воєнних факторів.

Особливого значення для України набувають воєнно-політичні та фінансові загрози, оскільки саме вони безпосередньо впливають на здатність страховиків виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками. Водночас цифровізація страхового ринку суттєво розширює спектр ризиків за рахунок зростання залежності від інформаційних систем, електронних каналів продажу страхових продуктів та автоматизованих механізмів прийняття рішень. У результаті питання кібербезпеки, захисту даних і надійності цифрової інфраструктури поступово стають такими ж важливими складовими фінансової безпеки, як і показники капіталізації чи ліквідності страховиків.

Коло регуляторних методів, що спрямовані на уникнення чи мінімізацію ризиків і загроз фінансовій безпеці страхового ринку, можна досліджувати з різних сторін. Насамперед у межах даного дослідження увагу зосереджено на регулятивних методах, суб'єктами реалізації яких виступають страховики та держава в особі уповноважених органів нагляду і регулювання. Узагальнення положень міжнародних стандартів страхового нагляду, розроблених Міжнародною асоціацією органів страхового нагляду (International Association of Insurance Supervisors, IAIS), дозволяє виокремити нормативно-правові, пруденційні, наглядові, організаційні та інформаційні інструменти забезпечення безпеки страхового ринку [3]. Водночас у науковій літературі фінансова безпека страхового ринку розглядається значно ширше та не обмежується виключно дотриманням регуляторних вимог. До її складових відносять забезпечення фінансової стійкості суб'єктів ринку, приріст інвестиційного капіталу, підтримання оптимального співвідношення дохідності та ризику, своєчасне й повне виконання зобов'язань перед страхувальниками, а також захищеність діяльності від внутрішніх і зовнішніх загроз природного, техногенного, економічного та соціального характеру [4]. З огляду на це, найбільш повний перелік регулятивних методів забезпечення безпеки страхового ринку, на нашу думку, охоплює:

- нормативно-правові методи (загальне та спеціальне законодавство, що регламентує створення, функціонування та припинення діяльності суб'єктів страхового ринку);

- фінансово-економічні методи (сукупність інструментів, спрямованих на забезпечення платоспроможності страховиків, достатності капіталу, формування страхових резервів та підтримання фінансової стійкості);

- наглядово-контрольні методи (пруденційний нагляд, фінансовий моніторинг, стрес-тестування, оцінка ризиків та контроль за дотриманням регуляторних нормативів);

- організаційно-інституційні методи (ліцензування, вимоги до корпоративного управління, внутрішнього контролю, управління ризиками та функціонування інфраструктури страхового ринку);

- інформаційно-комунікаційні методи (вимоги щодо розкриття інформації, забезпечення прозорості діяльності страховиків, захисту прав

споживачів фінансових послуг та підвищення фінансової грамотності населення).

Основу нормативно-правового регулювання безпеки страхового ринку становлять Конституція України, Господарський та Податковий кодекси України, а також спеціальне законодавство у сфері страхування. Ключове місце серед нього посідає Закон України «Про страхування», який визначає вимоги до платоспроможності страховиків, структури та якості активів, порядку формування страхових резервів, системи управління ризиками та інших аспектів їх діяльності. Законодавче забезпечення безпеки страхового ринку характеризується високим рівнем адаптивності до сучасних викликів та тенденцій розвитку фінансового сектору. Зокрема, у 2023 році Національним банком України було затверджено оновлене Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика, яким удосконалено підходи до оцінки фінансової стійкості страховиків, якості активів та покриття страхових зобов'язань.

У світовій практиці використовуються різні моделі регулювання страхового ринку – від спеціалізованих органів страхового нагляду до мегарегуляторів фінансового сектору. В Україні у 2020 році функції регулювання та нагляду за страховим ринком були передані Національному банку України, що стало складовою процесу гармонізації законодавства з вимогами ЄС, підвищення ефективності державного нагляду та вдосконалення механізмів забезпечення стабільності страхового ринку [5, с.21].

Платоспроможність та інвестиційна діяльність належать до ключових детермінант фінансової надійності, стійкості та безпеки страховиків. Саме здатність страхової компанії своєчасно виконувати взяті зобов'язання, підтримувати належний рівень капіталізації та ефективно управляти активами формує основу її стабільного функціонування та довіри з боку страхувальників. Як зазначає І. Грегорашук, платоспроможність виступає функціональним проявом фінансової надійності страховика, тоді як фінансова стійкість забезпечує збереження фінансової рівноваги в умовах впливу внутрішніх і зовнішніх чинників, а ефективне управління фінансовими ресурсами та ризиками є необхідною передумовою довгострокового розвитку страхової компанії [6]. В Україні система забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховиків побудована на ризик-орієнтованих засадах та охоплює комплекс взаємопов'язаних вимог, структуру яких наведено на рисунку (рис. 1).

Дані свідчать, що чинна система регуляторних вимог до забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховиків базується на двох взаємопов'язаних складових. Перша спрямована на підтримання достатності капіталу та платоспроможності страховика через механізм прийнятного регулятивного капіталу, а друга – на забезпечення належного рівня покриття технічних резервів та встановлення вимог до активів, у які можуть інвестуватися кошти страховиків. Такий підхід відповідає сучасній концепції ризик-орієнтованого регулювання та відображає поступове наближення вітчизняного страхового законодавства до європейських стандартів Solvency II [8], у межах яких ключова увага приділяється достатності капіталу, якості

активів, управлінню ризиками та забезпеченню довгострокової фінансової стійкості страхових компаній.



Рис. 1. Вимоги до забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика як частина регулювання їх фінансової безпеки, побудовано автором за [7]

Чинний механізм оцінки платоспроможності страховиків ґрунтується на поетапному визначенні структури власного капіталу, оцінці прийнятих активів та зобов'язань, розрахунку капіталу платоспроможності і мінімального капіталу, а також встановленні обсягу прийнятого регулятивного капіталу. Це дозволяє забезпечити відповідність фінансових ресурсів страховика рівню прийнятих ризиків та створює додаткові гарантії виконання зобов'язань перед страхувальниками [9].

Відповідно до оновленого у 2021 р. Закону України «Про страхування», страхові компанії повинні під час розробки та формування політики з управління активами дотримуватись принципу розсудливості і інвестувати лише в ті активи, ризики за якими він здатен точно визначити, відслідкувати, оцінювати та звітувати про них. Також кошти повинні бути розміщені таким чином, щоб рівень безпеки, якості, диверсифікованості, ліквідності та прибутковості були на належному рівні. Тут особливе місце посідають вимоги до валютних ризиків. Саме тому валюта активів та зобов'язань має відповідати певним параметрам (формула 1):

$$\frac{\sum_i |A_i - Z_i|}{PK} \cdot 100\% \leq 20\% \quad (1)$$

де: A_i – обсяг активів страховика, номінованих в i -й валюті; Z_i – обсяг зобов'язань страховика, номінованих в i -й валюті; $|A_i - Z_i|$ – абсолютна величина різниці між активами та зобов'язаннями в i -й валюті (без урахування знака); PK – регулятивний капітал страховика.

З метою обмеження валютного ризику страховик повинен дотримуватися нормативу відкритої валютної позиції. Його розрахунок передбачає визначення сумарного абсолютного відхилення між активами та зобов'язаннями в кожній іноземній валюті відносно величини регулятивного капіталу. Норматив вважається дотриманим, якщо отримане значення не перевищує 20%, що сприяє підтриманню фінансової стійкості страховика в умовах коливань валютних курсів.

Водночас фінансова безпека страховиків визначається не лише достатністю капіталу, якістю активів та дотриманням вимог щодо інвестиційної діяльності. Важливе значення мають також інституційні та організаційні чинники, зокрема ефективність корпоративного управління, прозорість структури власності, якість системи управління ризиками, внутрішнього контролю та комплаєнсу. Як свідчить практика регулювання страхового ринку, непрозора структура власності, недостатній рівень розкриття інформації або неналежний контроль за діяльністю страховика можуть створювати не менші загрози фінансовій безпеці, ніж порушення нормативів платоспроможності. З огляду на це, Національний банк України послідовно посилює вимоги до прозорості структури власності страховиків, розкриття кінцевих бенефіціарних власників та системи корпоративного управління, розглядаючи їх як важливі складові забезпечення стабільності та надійності страхового ринку [10].

Досліджуючи безпеку страхового ринку як частину економічної безпеки країни, науковцями розраховуються різноманітні індикатори та акцентується на необхідності їх утримання в певних межах, що стає запорукою належного рівня фінансової безпеки. До основних індикаторів безпеки страхового ринку належать рівень проникнення страхування, щільність страхування, частка довгострокового страхування у структурі страхових премій, частка премій, переданих перестраховикам-нерезидентам, а також обсяг валових страхових премій. Підкреслимо, що обрахунки та оцінки таких параметрів трактуються як незадовільний рівень безпеки українських страховиків, адже: «...головними причинами сучасного незадовільного рівня фінансової безпеки українських страховиків є значна залежність від негативних макроекономічних процесів, воєнних ризиків, політичних впливів та соціальної нестабільності; погіршення демографічної структури населення; зниження доходів громадян і, як наслідок, обмежений попит на страхові послуги; недостатня надійність та прибутковість інвестиційних проектів страховиків; низький рівень страхової культури та взаємної довіри між учасниками ринку; високий рівень

конкуренції на ринку фінансових послуг, зокрема з боку банківських установ у сфері залучення коштів клієнтів, а також інші чинники» [11].

Хоча на сьогодні регуляторні вимоги до страхового ринку переважно зосереджені на питаннях платоспроможності, структури активів, формування резервів та корпоративного управління, нормативне регулювання використання сучасних цифрових технологій і пов'язаних із ними ризиків залишається недостатньо розвиненим. Особливо актуальним це питання є з огляду на зростаючий вплив цифровізації на фінансову безпеку страховиків, оскільки впровадження цифрових платформ, хмарних сервісів, технологій штучного інтелекту та автоматизованих систем обробки даних не лише підвищує ефективність страхового бізнесу, а й формує нові джерела ризиків. У зв'язку з цим науковці та практики дедалі частіше наголошують на необхідності врахування кіберзагроз, ризиків витоку даних, технологічних збоїв, цифрового шахрайства та інших наслідків цифрової трансформації під час формування системи забезпечення фінансової безпеки страхового ринку. Актуальність зазначених ризиків підтверджується і сучасними тенденціями використання технологій штучного інтелекту. Незважаючи на стрімке поширення AI-рішень у сфері обслуговування клієнтів, андеррайтингу, аналізу даних та врегулювання страхових випадків, їх впровадження супроводжується низкою нових викликів. Серед найбільш суттєвих загроз виокремлюють помилки алгоритмів під час прийняття рішень, генерацію недостовірної інформації, порушення конфіденційності та захисту даних, а також юридичні й репутаційні ризики.

У страхуванні агентський-ШІ вже вийшов за межі використання у пілотних проектах та розпочав промислову експлуатацію, що вивело питання управління безпекою на новий рівень, адже такі інструменти отримують доступ до корпоративних даних, виконують дії в бізнес-платформах, змінюючи ризиковий профіль у такий спосіб, якого раніше не було. Якщо розцінювати AI-агентів виключно в якості інструментів підвищення продуктивності, різко зростають ризики недооцінки загроз [12]. Делегація повноважень настільки масштабна, що це вимагає нових підходів до розробки корпоративних моделей управління фінансовою безпекою страхових компаній. За таких умов забезпечення фінансової безпеки страховиків дедалі більше залежить не лише від традиційних механізмів управління ризиками, а й від ефективності контролю за використанням цифрових технологій, якості корпоративного управління та належного рівня кібербезпеки.

У відповідь на цифрові загрози, до елементів моделі підвищення фінансової безпеки страхового ринку Н. Кондрацька, О. Котик та О. Заячківська справедливо включають блок «цифрова трансформація». Він передбачає функціонування єдиної цифрової страхової платформи з доступом до умов, рейтингу, перевірки ліцензії та іншого; створення регуляторних пісочниць для іншуртех-стартапів; автоматизація контрактів та заяв на виплати [13].

Цифровізація страхового ринку створює нові можливості для підвищення рівня фінансової безпеки страховиків. Використання технологій ШІ, аналізу великих даних, хмарних сервісів, автоматизованих систем управління,

цифрових платформ та Інтернету речей сприяє вдосконаленню процесів оцінювання ризиків, моніторингу фінансового стану, управління страховими резервами та прийняття управлінських рішень [14]. У результаті підвищується оперативність обробки інформації, ефективність внутрішнього контролю та якість взаємодії зі споживачами страхових послуг.

Водночас поширення цифрових технологій супроводжується виникненням нових ризиків для фінансової безпеки страхового ринку. Зростання залежності від цифрової інфраструктури підвищує вразливість до кібератак, витоків конфіденційної інформації, технологічних збоїв, цифрового шахрайства та помилок автоматизованих систем. За таких умов забезпечення фінансової безпеки страховиків потребує поєднання технологічних інновацій із дієвими механізмами управління ризиками, кіберзахисту, внутрішнього контролю та регуляторного нагляду.

Дослідження сучасних тенденцій розвитку InsurTech свідчать, що поширення цифрових технологій у страхуванні потребує удосконалення підходів до управління ризиками, захисту даних та регуляторного супроводу цифрових інновацій. Особливого значення набуває забезпечення прозорості використання даних, конфіденційності інформації та адаптація регуляторних механізмів до нових технологічних викликів [15].

Висновки. Узагальнення отриманих результатів дає підстави стверджувати, що забезпечення безпеки страхового ринку в умовах цифровізації є комплексним завданням, яке охоплює фінансові, інституційні, організаційні та технологічні аспекти його функціонування. Встановлено, що сучасний страховий ринок України перебуває під впливом широкого спектра взаємопов'язаних загроз, серед яких особливе місце займають воєнно-політичні, макроекономічні, фінансові, регуляторні та цифрові ризики. При цьому цифрова трансформація страхового сектору не лише змінює характер окремих ризиків, але й формує нові виклики для забезпечення фінансової стійкості страховиків та стабільності ринку загалом.

Доведено, що важливу роль у формуванні безпеки страхового ринку відіграють нормативно-правові, фінансово-економічні, наглядово-контрольні, організаційно-інституційні та інформаційно-комунікаційні регулятивні інструменти. Особливого значення набувають вимоги до платоспроможності страховиків, достатності капіталу, структури активів, формування страхових резервів, корпоративного управління та управління ризиками. Чинна система регулювання страхового ринку України загалом відповідає ризик-орієнтованому підходу та поступово гармонізується з європейськими стандартами страхового нагляду.

Водночас встановлено, що подальша цифровізація страхового ринку потребує розширення традиційних підходів до забезпечення фінансової безпеки. Використання технологій штучного інтелекту, аналізу великих даних, цифрових платформ, хмарних сервісів та Інтернету речей створює додаткові можливості для підвищення ефективності страхової діяльності, удосконалення оцінювання ризиків та прийняття управлінських рішень. Разом із цим зростає значення кібербезпеки, захисту персональних даних, контролю за функціонуванням автоматизованих систем, запобігання цифровому шахрайству та мінімізації наслідків технологічних збоїв.

У зв'язку з цим перспективним напрямом удосконалення системи забезпечення безпеки страхового ринку є інтеграція механізмів управління цифровими ризиками до чинної моделі страхового нагляду, розвиток регуляторних підходів до використання цифрових технологій та формування комплексної системи цифрової стійкості страховиків. Це сприятиме підвищенню адаптивності страхового ринку до сучасних викликів, зміцненню довіри до страхових інститутів та забезпеченню його стійкого розвитку в умовах подальшої цифрової трансформації економіки. Перспективи подальших досліджень вбачаються у поглибленні наукових підходів до регулювання цифрових ризиків на страховому ринку та оцінюванні впливу сучасних цифрових технологій на фінансову безпеку страховиків.

1. Вергелюк Ю. Ю., Філіпішина К. І. Фінансова безпека у розрізі забезпечення інтересів суб'єктів господарювання. Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку: матеріали IX міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Острог. 2022. С. 249-251. URL: https://eprints.ua.edu.ua/id/eprint/8793/1/Tezy_fin_systema_2022.pdf#page=249

2. Ситник Н., Михайлюк М. Загрози та ризики фінансової безпеки страхового ринку України в умовах війни. Молодий вчений. 2023. № 5 (117). С. 169-173. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-33>

3. International Association of Insurance Supervisors. Insurance Core Principles and Common Framework for the Supervision of Internationally Active Insurance Groups. Basel : IAIS, 2024. 385 p. URL: <https://www.iais.org/uploads/2025/06/IAIS-ICPs-and-ComFrame-December-2024.pdf>

4. Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. 2023. № 1(4). С. 216–226. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2023-4-216-226>

5. Гайдай С. О. Особливості державного регулювання страхового ринку України. Формування ринкових відносин в Україні. 2025. № 9 (292). С. 18-26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18036388>

6. Грегоращук І. Фінансова надійність страхових компаній: теоретико-концептуальний аспект. Облік і фінанси. 2026. № 1(111). С. 94-104. DOI: [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-1\(111\)-94-104](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-1(111)-94-104)

7. Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика: постанова Правління НБУ від 29.12.2023 № 201 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>

8. Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the Taking-up and Pursuit of the Business of Insurance and Reinsurance (Solvency II). Official Journal of the European Union. 2009. L 335. P. 1–155. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32009L0138>

9. Ященко О. Нові вимоги до платоспроможності страховиків. НБУ / Департамент методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ. 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Нові_вимоги_платоспроможності_страховиків_pg_2023-11-16.pdf

10. НБУ посилює вимоги до структури власності страхових компаній. Чого очікувати страховикам? Forinsurer. 2025. URL: <https://forinsurer.com/news/25/11/12/45281>

11. Гладчук О. Фінансова безпека українських страхових компаній у сучасних реаліях. Економіка та суспільство. 2023. № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-40>

12. Ганцяк М. AI-агенти на фінансовому ринку: глобальні тенденції та перспективи впровадження в Україні. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. 2026. № 1 (13). С. 95–114. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2026-13-95-114>

13. Кондрацька Н., Котик О., Заячківська О. Фінансова безпека страхового ринку в Україні. Економіка та суспільство. 2025. № 76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-18>

14. Дацюк-Томчук М. Б., Борисюк О. В. Інструменти штучного інтелекту у страхуванні: вплив на фінанси та безпеку страхової компанії. Інклюзивна економіка. 2026. № 1 (11). DOI: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.11-2

15. Braun A., Jia R. InsurTech: Digital technologies in insurance. Geneva Pap Risk Insur Issues Pract. 2025. № 50. P. 1–7. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41288-024-00344-x>

1. Verheliuk Yu.Yu., Filipishyna K.I. Finansova bezpeka u rozrizi zabezpechennya interesiv subiektyv hospodaryuvannya. Finansova systema krainy: tendentsii ta perspektyvy rozvytku: materialy IX mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii. Ostroh, 2022, pp. 249–251. URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8793/1/Tezy_fin_systema_2022.pdf#page=249

2. Sytnyk N., Mykhailiuk M. Zahrozy ta ryzyky finansovoi bezpeky strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh viiny. Molodyi vchenyi, 2023, № 5 (117), pp. 169–173. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-33>

3. International Association of Insurance Supervisors. Insurance Core Principles and Common Framework for the Supervision of Internationally Active Insurance Groups. Basel: IAIS, 2024. 385 p. URL: <https://www.iais.org/uploads/2025/06/IAIS-ICPs-and-ComFrame-December-2024.pdf>

4. Bohrinovtseva L., Bondaruk O., Kliuchka O. Finansova bezpeka strakhovoho rynku: teoretychnyi aspekt. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics, 2023, № 1(4), pp. 216–226. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2023-4-216-226>

5. Haidai S.O. Osoblyvosti derzhavnoho rehulyuvannya strakhovoho rynku Ukrainy. Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini, 2025, № 9 (292), pp. 18–26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18036388>

6. Hrehorashchuk I. Finansova nadiinist strakhovykh kompanii: teoretyko-kontseptualnyi aspekt. Oblik i finansy, 2026, № 1(111), pp. 94–104. DOI: [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-1\(111\)-94-104](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-1(111)-94-104)

7. Polozhennya pro vstanovlennya vymoh shchodo zabezpechennya platospromozhnosti ta investytsiinoi diyalnosti strakhovyka: postanova Pravlinny NBU vid 29.12.2023 № 201 (zi zminamy ta dopovnennymy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>

8. Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the Taking-up and Pursuit of the Business of Insurance and Reinsurance (Solvency II). Official Journal of the European Union, 2009, L 335, pp. 1–155. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32009L0138>

9. Yashchenko O. Novi vymohy do platospromozhnosti strakhovykiv. NBU / Departament metodolohii rehulyuvannya diyalnosti nebankivskykh finansovykh ustanov, 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Нові_вимоги_платоспроможності_страховиків_pr_2023-11-16.pdf

10. NBU poslylyuye vymohy do struktury vlasnosti strakhovykh kompanii. Choho ochikuvaty strakhovykam? Forinsurer, 2025. URL: <https://forinsurer.com/news/25/11/12/45281>

11. Hladchuk O. Finansova bezpeka ukraïnskykh strakhovykh kompanii u suchasnykh realiyakh. Ekonomika ta suspilstvo, 2023, № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-40>

12. Hantsiak M. AI-ahenty na finansovomu rynku: hlobalni tendentsii ta perspektyvy vprovadzhenya v Ukraini. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics, 2026, № 1 (13), pp. 95–114. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2026-13-95-114>

13. Kondratska N., Kotyk O., Zayachkivska O. Finansova bezpeka strakhovoho rynku v Ukraini. Ekonomika ta suspilstvo, 2025, № 76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-18>

14. Datsiuk-Tomchuk M.B., Borysiuk O.V. Instrumenty shtuchnoho intelektu u strakhuvanni: vplyv na finansy ta bezpeku strakhovoi kompanii. Inkliuzyvna ekonomika, 2026, № 1 (11). DOI: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.11-2

15. Braun A., Jia R. InsurTech: Digital technologies in insurance. Geneva Papers on Risk and Insurance – Issues and Practice, 2025, № 50, pp. 1–7. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41288-024-00344-x>